

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 27 februari 1941 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 3 januari 1941 dagtecknad proposition, nr 17, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 december 1939 om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän skall gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1942.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma väckta motioner, nämligen motionen nr 104 i första kammaren av herr *Linderot* och motionen nr 93 i andra kammaren av herr *Persson* i Stockholm m. fl.

I motionerna, vilka äro likalydande, hemställes, att riksdagen måtte avslå propositionen.

I fråga om de skäl, som åberopats till stöd för detta yrkande, får utskottet hänvisa till motionerna.

I lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän stadgas, att krigsriskersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Enligt lagen äger Konungen förordna, att av krigsriskersättning som skall insättas hos postsparbanken högst hälften skall

under villkor som Konungen bestämmer innestå viss tid, ej över två år. Lagen gäller icke krigsriskersättning som belöper å tid efter den 31 mars 1941.

Genom kungörelse den 15 december 1939 (nr 857) har förordnats, att om krigsriskersättning för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppgår till mer än 50 kronor, överskjutande belopp, på visst sätt avrundat, skall av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Detta gäller dock allenast krigsriskersättning till befälhavare och besättning på svenskt handelsfartyg om minst 80 register-tons nettodräktighet.

Tillika förordnades i 6 § av kungörelsen, att av belopp som insattes hos postsparbanken hälften skulle innestå intill dess två år förflutit från insättningsdagen. Även denna del skulle emellertid få lyftas före utgången av nämnda tid bl. a. om beloppet erfordrades för sjömannens uppehälle eller underhåll åt hans familj eller eljest för fullgörande av förpliktelse, för vilken införsel finge äga rum, eller för annat ändamål av vikt, eller om sjömannen avled.

Nämnda 6 § upphävdes genom kungörelse den 15 mars 1940 (nr 149). Därefter ha sålunda sjömännen varit berättigade omedelbart lyfta hela beloppet av den krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken.

Insättning och uttagning av krigsriskersättning har under tiden till och med november 1940 ägt rum i följande omfattning:

M å n a d	Insättningar kr.	Uttagningar kr.	Kvarstående be- hållning kr.
<i>1940</i>			
Januari	201,099: 46	21,041: —	180,058: 46
Februari	1,101,319: 09	229,925: 78	1,051,451: 77
Mars	2,014,024: 70	1,094,898: 63	1,970,577: 84
April	1,541,275: 26	1,542,541: 36	1,969,311: 74
Maj	1,320,587: 55	660,323: 16	2,629,576: 13
Juni	1,272,734: 56	714,635: 96	3,187,674: 73
Juli	1,682,989: 53	668,298: 38	4,202,365: 88
Augusti	1,958,125: 31	905,776: —	5,254,715: 19
September	2,028,860: 17	1,182,559: 27	6,101,016: 09
Oktober	2,359,643: 44	1,282,846: —	7,177,813: 53
November	2,117,485: 78	1,556,830: 19	7,738,469: 12

Föredragande departementschefen, statsrådet Westman, har i propositionen anfört, att de skäl som föranlett lagstiftningen om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän alltjämt torde äga giltighet. Av tablån framginge, att sjömännen funnit det lämpligt att låta de insatta medlen i stor omfattning kvarstå hos postsparbanken. Lagen, som icke gällde krigsriskersättning vilken belöpte på tiden efter den 31 mars 1941, torde därför böra utsträckas

att jämväl gälla krigsrisk ersättning som belöpte å senare tid, förslagsvis till och med den 30 juni 1942.

I anledning av vad som i motionerna anföres angående svårigheterna för sjömän, vilka på grund av handelsavspärrningen icke kunna återvända till hemlandet, att utfå å postsparbanken inestående krigsrisk ersättning, har utskottet inhämtat, att dessa sjömän, då behov för dem uppkommer att kunna i utlandet disponera över sådan del av krigsrisk ersättningen, vanligen hänvända sig till vederbörande svenska konsulat. Från konsulatet vidarebefordras sjömannens anhållan i regel telegrafiskt till postsparbanken, som där efter remitterar beloppet.

Av den nedan intagna uppställningen framgår antalet sådana remissor ävensom storleken av de belopp, som på detta sätt tillställts sjömän under de sist förflutna tre månaderna:

Månad.	Antal.	Belopp, kr.
November 1940	191	81,611: 34
December »	201	105,833: 50
Januari 1941	169	75,912: 52
	Summa 561	263,357: 36

I detta sammanhang må vidare anföras, att *Svenska sjöfolksförbundet* i en till statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 20 februari 1941 ingiven skrivelse hemställt om sådan ändring i kungörelsen den 15 december 1939 (nr 857), att krigsrisk ersättning allenast i den mån den överstiger 125 kronor skall insättas hos postsparbanken.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att de skäl, som föranlett lagstiftningen om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän, alltjämt äga giltighet.

Utskottet.

Sedan handelsförbindelserna över haven till följd av krigshändelserna till stor del blivit avbrutna, hava visserligen de sjömän, som till följd därav icke kunna återvända till hemlandet, kommit i ett läge, som icke kunnat förutses vid lagstiftningens tillkomst. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen äga emellertid dessa sjömän allt fortfarande möjlighet att genom förmedling av vederbörande konsulat erhålla å postsparbanken inestående krigsrisk ersättning utbetalad i utländsk hamn. Då sålunda sjömän, som äro avstängda från hemlandet, icke till följd därav äro berövade möjligheten att vid behov utfå dem tillkommande krigsrisk ersättning, har utskottet icke kunnat biträda det i motionerna I: 104 och II: 93 framställda yrkandet.

Utskottet har vid sin behandling av propositionen uppmärksammat, att med hänsyn till de förändringar, som för sjömannens vidkommande inträtt efter lagstiftningens tillkomst, vissa skäl kunna anföras för en höjning av det belopp av krigsrisk ersättningen, som utbetalas direkt till sjömannen. Då emellertid, såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, framställning där-

om redan ingivits till Kungl. Maj:t samt ifrågavarande spörsmål sålunda är föremål för övervägande, har utskottet icke funnit sig böra göra något vidare uttalande i denna del.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen; samt

B. att motionerna I: 104 och II: 93 måtte anses besvarade genom vad utskottet under A. hemställt.

Stockholm den 27 februari 1941.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Linder, Tamm, Sten, Wistrand, Holstenson, Näslund* och *Söderkvist**; samt

från andra kammaren: herrar *Hage, Pettersson* i Hällbacken, *Molander* i Härnösand*, *Hermansson, Barnekow, Hagård, Lundgren* och *Norup*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
